

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 21.2.2007
KOM(2007) 60 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

JEDNOTNÝ TRH PRE OBČANOV

Predbežná správa na jarné zasadnutie Európskej rady v roku 2007

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Vízia pre 21. storočie	4
3.	Realizácia vízie jednotného trhu.....	7
4.	Záver	10
	Príloha: Doterajšie prínosy jednotného trhu.....	12

„Európa sa nestvorí naraz, alebo podľa jediného plánu. Bude postavená prostredníctvom konkrétnych úspechov“ (Robert Schuman)

1. ÚVOD

Jednotný trh je jedným z konkrétnych úspechov Európskej únie. Pre jednotlivcov znamená právo žiť, pracovať, študovať alebo odísť do dôchodku v inom štáte EÚ. Pre spotrebiteľov predstavuje vyššie normy kvality a bezpečnosti a širší výber výrobkov a služieb za nižšie ceny. Pre podniky znamená pôsobenie na základe spoločného súboru pravidiel a možnosť prístupu na domáci trh s 500 miliónmi zákazníkov. Pre Európu ako celok predstavuje otvorenejšiu spoločnosť a konkurencieschopnejšiu ekonomiku, kde sa vytvárajú nové príležitosti, rešpektujú sociálne práva a kde prevažuje vysoký štandard v oblasti zdravia, bezpečnosti a životného prostredia.

Od roku 1985, kedy Komisia začala iniciatívu týkajúcu sa vnútorného trhu, sa štyri slobody zakotvené v zmluve – voľný pohyb osôb, tovaru, služieb a kapitálu – vďaka jednotnému trhu stali do veľkej miery skutočnosťou. Tým sa umožnilo vytvorenie jednotnej meny a Európanom a podnikom to prinieslo hmatateľné výhody – zrušenie hraničných kontrol, konkurenčnejšie podnikateľské prostredie, možnosť študovať alebo pracovať v inom členskom štáte, lacnejšie lety a lacnejšiu mobilnú komunikáciu a niektoré ďalšie výhody¹.

Jednotný trh zároveň priniesol značné výhody ekonomike EÚ ako celku: v období rokov 1992 – 2006 predstavovali odhadované prínosy jednotného trhu EÚ 2,2 % jej HDP a vytvorenie 2,75 milióna ďalších pracovných miest. Iniciatíva týkajúca sa jednotného trhu bola oveľa viac ako len hospodárskopolitické rozhodnutie. Už od začiatku sa spájala so sociálnou a regionálnou politickou agendou, podporovanou štrukturálnymi fondmi EÚ, čo umožnilo, aby boli občania zo všetkých regiónov zapojení do otvárania trhu a aby im to prinášalo výhody.

Vo svete sa jednotný trh, spolu s eurom, stal symbolom vôle členských štátov EÚ spolupracovať pri plnom dodržiavaní princípov právneho štátu a so vzájomným rešpektom a dôverou. Preto bola EÚ príkladom toho, že otvorené a konkurenčné trhy môžu ísť ruka v ruke s vysokým štandardom v sociálnej, environmentálnej a zdravotnej oblasti, pričom často ustanovila celosvetovo platné normy.

Jednotný trh je dynamický, neustále sa rozvíja a prispôbuje novým skutočnostiam. V tomto zmysle nebude nikdy „dokončený“ alebo „úplný“. Pre väčšinu oblastí je stanovený pevný regulačný rámec, no nedostatky stále pretrvávajú a pravidlá sa nie vždy implementujú a presadzujú v plnej miere. Ako sa trh vyvíja, objavujú sa nové typy prekážok. Výhody, ktoré jednotný trh prináša spotrebiteľom a malým podnikom, sa musia zachovať a prospech sa na nich musí preniesť v plnej miere. Objavujú sa nové formy mobility a pravidlá upravujúce voľný pohyb pracovníkov sa musia zmodernizovať.

Kým v počiatočnej fáze sa dôraz pri vytváraní jednotného trhu kládol na odstránenie hlavných cezhraničných prekážok, ktorým podniky čelili, jednotný trh 21. storočia by sa mal rozvíjať tak, aby trhy fungovali lepšie a aby európskym občanom, podnikateľom, pracovníkom a spotrebiteľom v rozšírenej EÚ priniesol ešte hmatateľnejšie výhody.

Na dosiahnutie tohto cieľa musí jednotný trh 21. storočia úspešne zvládnuť tieto zmeny:

¹ V prílohe sú ďalej znázornené doterajšie úspechy jednotného trhu.

- globalizáciu, ktorá ponúka veľa príležitostí, ale zároveň zvyšuje intenzitu konkurenčného tlaku na európske podniky a postupne stiera rozdiel medzi vnútornými a vonkajšími trhmi;
- štrukturálne zmeny, charakterizované vzostupom znalostnej ekonomiky, rastúcou úlohou služieb v ekonomike, zvýšenou energetickou závislosťou, zmenou podnebia a starnúcim obyvateľstvom;
- väčšiu, rozmanitejšiu EÚ, ktorá sa rozrástla zo Spoločenstva 12 členov na terajšiu úniu 27 štátov.

Jednotný trh EÚ ponúka Európanom pevný základ na prispôbenie sa týmto meniacim sa skutočnostiam. No musí sa rozvíjať a prispôbovať, aby si naďalej zachoval svoje opodstatnenie a prispieval k ekonomickému rastu a sociálnej súdržnosti. Podporovaním vytvárania kvalitných pravidiel a noriem, ktoré formujú globálne normy, musí zaujať postavenie umožňujúce európskym občanom a podnikom využívať príležitosti, ktoré prináša globalizácia.

V tejto predbežnej správe je predložená vízia jednotného trhu 21. storočia. Na jeseň 2007 bude nasledovať dôkladné preskúmanie jednotného trhu a návrhy ďalších opatrení.

Správa vychádza zo skutočností zistených v priebehu verejných konzultácií, niekoľkých prieskumov Eurobarometer a verejného prerokovania², ako aj z príspevkov iných inštitúcií EÚ³. Jej cieľom je poskytnúť prvé oporné body pre prebiehajúce preskúmanie a načrtnúť novú víziu jednotného trhu budúcnosti.

2. VÍZIA PRE 21. STOROČIE

Európu 21. storočia nemožno oddeliť od svetovej ekonomiky. Zdrojom jej prosperity je a bude odstraňovanie prekážok a vytváranie otvorených trhov. Túto otvorenosť umožnil a uľahčil pevný regulačný rámec. Princípy jednotného trhu sú pevné. Výzvou 21. storočia je prispôbiť uplatňovanie týchto princípov: zabezpečiť správny regulačný rámec, zaistiť správne fungovanie trhov, podporovať konkurencieschopnosť a reagovať na dynamiku a zmeny, ktoré priamo vyplývajú z prepojenia Európy so svetovou ekonomikou. Cieľom jednotného trhu 21. storočia je zlepšiť fungovanie trhov v prospech európskych občanov, spotrebiteľov a podnikov a podporovať vyššiu konkurencieschopnosť a trvalú udržateľnosť v Európe. Európska únia musí zabezpečiť, aby otváranie trhov a zvyšujúca sa hospodárska súťaž viedli ku korektným obchodným praktikám, s cieľom maximalizovať blahobyt spotrebiteľov, a naďalej prispievali k ekonomickému rastu a vytváraniu pracovných miest. Európska únia sa zároveň musí pripraviť na efektívne prekonávanie bezpečnostných a zdravotných rizík, ktoré sprevádzajú otvorenú ekonomiku.

Tento plne fungujúci jednotný trh, ktorý sa opiera o pevný, ale flexibilný regulačný rámec a stabilnú menu, je prostriedkom k dosiahnutiu viacerých cieľov. Je kľúčom k zlepšeniu kvality života, podpore inovácií, uľahčeniu rastu a tvorby pracovných miest a k vytváraniu výhod pre európskych spotrebiteľov. Je to prostriedok, ktorým možno reagovať na sily globalizácie a ovplyvňovať ich. Podporuje vnútornú hospodársku súťaž, ktorá je nevyhnutná

² Dokumenty a zistenia sú k dispozícii na stránke: http://ec.europa.eu/internal_market/strategy/index_en.htm.

³ Pozri stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru zo 17. januára 2007 o preskúmaní jednotného trhu INT/332 – CESE 89/2007 EN/o.

z hľadiska vonkajšej konkurencieschopnosti. Podnecuje spoločný prístup v oblasti noriem týkajúcich sa bezpečnosti, zdravia, pracovných podmienok a životného prostredia, ktoré si jednotný trh bez obmedzení vyžaduje – partneri po celom svete, ktorí chcú využívať výhody jednotného trhu, musia tieto štandardy dodržiavať. Prostredníctvom EHP a čoraz viac aj prostredníctvom európskej susedskej politiky prekračujú pravidlá a normy jednotného trhu hranice EÚ. Svet si často berie Európu za príklad a prijíma normy, ktoré sa tu stanovujú. To je výhodou pre tých, ktorí už dané normy dodržiavajú, a malo by to prispieť k zlepšeniu životných a pracovných podmienok na celom svete.

Jednotný trh 21. storočia bude:

- **Jednotný trh pre spotrebiteľov a občanov:** Jednotný trh prináša spotrebiteľom výhody tým, že rozširuje možnosti výberu a znižuje ceny, a ochraňuje ich prostredníctvom noriem pre bezpečnosť potravín a výrobkov, značných práv týkajúcich sa súkromia a záruk proti nekalej súťaži a obchodovaniu. Obzvlášť efektívny bol jednotný trh pri znižovaní cien a rozširovaní výberu v takých oblastiach, akými sú letecká doprava, telekomunikácie a cezhraničné platby v eurách. Vďaka nemu sa vytvorili pracovné príležitosti, umožnil zvýšený pohyb osôb a uľahčili študentské výmeny.

Napriek tomu sa musí urobiť ešte viac, aby boli jeho prínosy v rôznych ekonomických činnostiach ešte hmatateľnejšie a aby sa zvýšila dôvera v kvalitu výrobkov a služieb. To platí nielen pre domáce výrobky a služby, ale aj pre dovoz. Takisto to platí aj pre dôležité objavujúce sa sektory, ako sú zdravotnícke služby.

Okrem toho vzostup elektronického obchodovania a cezhraničného nakupovania spôsobil, že čoraz dôležitejším sa stáva posilnenie postavenia spotrebiteľov a zníženie fragmentácie pravidiel týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa.

- **Jednotný trh pre integrovanú ekonomiku:** Dobre fungujúci, integrovanejší jednotný trh a korektný a efektívny rámec hospodárskej súťaže sú podstatné z hľadiska zabezpečenia rovnakých podmienok pre podniky v celej EÚ a podporovania týchto podnikov, najmä tých malých a stredných, aby sa viac zapájali do cezhraničných aktivít. Tendencia k vytvoreniu európskeho pracovného trhu so sebou prináša nové formy mobility a pravidlá upravujúce voľný pohyb pracovníkov sa musia modernizovať.

Rozšírenie používania eura, ktoré sa postupne stane menou väčšiny členských štátov, bude takisto kľúčové z hľadiska maximalizácie výhod jednotného trhu a plného rozvinutia jeho potenciálu. Jednotná mena robí jednotný trh transparentným, pretože umožňuje spotrebiteľom priamo porovnávať ceny tovarov a služieb a firmám ľahšie porovnávať náklady.

Vytváraním hlbších, flexibilnejších a diverzifikovanejších celoeurópskych finančných trhov zlepšuje jednotný trh spolu s jednotnou menou podmienky financovania tak pre súkromné osoby, ako aj pre podniky, a posilňuje odolnosť EÚ voči vonkajším finančným krízam. Ďalšie investície do transeurópskych sietí a otváranie trhov v sieťových odvetviach by takisto mali prispieť k ďalšej integrácii ekonomiky EÚ.

- **Jednotný trh pre znalostnú spoločnosť:** Jednotný trh by sa mal čoraz viac zameriavať na zlepšovanie fungovania trhov pre poznatkovo a technologicky náročný tovar a služby, podporu dynamických, rýchlo sa rozvíjajúcich sektorov a vytváranie takých trhových podmienok, ktoré stimulujú inováciu prostredníctvom vytvárania vedúcich trhov.

V oblastiach, ktoré majú pre znalostnú ekonomiku zásadný význam, ako napríklad oblasť telekomunikácií, sú trhy ešte stále príliš fragmentované. Závažné prekážky pretrvávajú aj v iných sektoroch služieb. Využitie nášho výskumného a inovačného potenciálu si bude vyžadovať zvýšenie efektívnosti nákladov, kvality a právnej istoty v systéme práv duševného vlastníctva a rozsiahlejšie využívanie nových informačných a komunikačných technológií, a to na celoeurópskej úrovni.

Zároveň musí byť regulačný rámec administratívne nenáročný, flexibilný a orientovaný na budúcnosť, aby mohol predvídať a uľahčovať zmeny.

- **Jednotný trh pre dobre regulovanú Európu:** Úspech jednotného trhu čiastočne závisel od vytvorenia konzistentného a efektívneho súboru pravidiel. Pri vytváraní jednotného trhu išlo o zjednodušenie, keďže sa vnútroštátne pravidlá a predpisy v mnohých oblastiach nahrádzali spoločným súborom pravidiel na úrovni Spoločenstva. Odstraňovanie prekážok išlo ruka v ruke s vytváraním nových pravidiel prostredníctvom harmonizácie alebo vzájomného uznávania vnútroštátnych právnych predpisov, vrátane rešpektovania práv zamestnancov a prijatia právnych predpisov týkajúcich sa zdravia, bezpečnosti a ochrany životného prostredia.

S odstupom času a nadobudnutými skúsenosťami by sa teraz malo preskúmať, ako sa tieto právne predpisy implementujú a či prinášajú pôvodne zamýšľaný účinok. Výhody jednotného trhu sa nedostavia, ak sa nebudú správne uplatňovať pravidlá, implementovať právne predpisy, ak sa nebudú dostatočne dodržiavať vytvorené práva a naprávať nedostatky v ich dodržiavaní, ak sa ukáže, že uplatňovanie predpisov je príliš nákladné, alebo sa budú porušovať pravidlá, napríklad formou protikonkurenčného správania alebo nezákonného obchodovania.

Toto si vyžaduje trvalé úsilie zamerané na zlepšenie implementácie právnych predpisov. Vyžaduje si to úzku koordináciu na úrovni členských štátov a EÚ a užšiu administratívnu spoluprácu členských štátov, vrátane využívania informačnej technológie, v takých oblastiach, akými sú finančné služby, právne predpisy týkajúce sa hospodárskej súťaže a práv spotrebiteľov, spravodlivosť, dane, clá a činnosť polície. Takisto si to vyžaduje kritické zhodnotenie existujúcich právnych predpisov, aby sa zistili prípadné nedostatky a možnosti zníženia administratívnej záťaže – a aby sa urobili potrebné zmeny, a to aj formou zjednodušenia a/alebo zrušenia právnych predpisov. Lepšia implementácia a presadzovanie majú zásadný význam z hľadiska zabezpečenia právnej istoty, predvídateľnosti a stability, ktoré potrebujú spotrebiteľia a podniky na jednotnom trhu.

- **Jednotný trh pre trvalo udržateľnú Európu:** So svojimi štyrmi slobodami je jednotný trh katalyzátorom zmien v tom zmysle, že podporuje inovácie a rast produktivity, ktoré zasa vytvárajú pracovné miesta a prinášajú prosperitu, od čoho závisí blahobyť a lepšia kvalita života. Ale v ostatných rokoch má veľa Európanov obavy v súvislosti s pociťovanými negatívnymi vplyvmi globalizácie. Je nevyhnutné predvídať a korigovať zmeny v prípade ľudí a sektorov, ktorých sa otvorenie trhu priamo dotýka; je to otázka sociálnej spravodlivosti.

Boli tiež vznesené obavy týkajúce sa narastajúceho tlaku na životné prostredie, ktorý spôsobuje globalizácia a objavenie sa rýchlo sa rozvíjajúcich ekonomík vo svete. Preto je takisto potrebné zabezpečiť, aby sa v rámci jednotného trhu udržiaval a podporoval vysoký štandard ochrany životného prostredia. Environmentálne normy zase podnecujú vývoj a používanie environmentálnych technológií, ktoré európskym podnikateľom na svetových trhoch poskytujú konkurenčnú výhodu „prvého ponúkajúceho“.

Uznanie sociálneho aj environmentálneho aspektu jednotného trhu je kľúčovou podmienkou získania dôvery verejnosti v jednotný trh ako prostriedok zlepšenia kvality života. Oba aspekty sú investíciou do budúcnosti. Otváranie trhu musí teda sprevádzať regionálny rozvoj, zamestnanosť, celoživotné vzdelávanie, sociálna a environmentálna politika, ktoré pripravia ľudí, podniky a územia na prispôsobenie sa zmene a čerpanie výhod z tejto zmeny.

- **Jednotný, svetu otvorený trh,** ktorý vytvára celosvetovo platné normy. Európska únia si nemôže zaistiť prosperitu tak, že sa bude pozerat' dovnútra – musí využívať svoj vnútorný potenciál vo svetovej ekonomike a stavať na ňom. Vďaka jednotnému trhu je Európa atraktívna pre investorov a spoločnosti z celého sveta.

Jednotný trh podnietil vývoj pravidiel a noriem v takých oblastiach, ako je bezpečnosť výrobkov, životné prostredie, cenné papiere a riadenie podnikov, a tieto sú inšpiráciou pri tvorbe celosvetovo platných noriem. Dáva EÚ potenciál formovať celosvetovo platné normy a zabezpečiť, aby sa v celosvetovom obchode a investovaní uplatňovali spravodlivé pravidlá. Jednotný trh budúcnosti by mal byť základom ambiciózneho celosvetového programu.

3. REALIZÁCIA VÍZIE JEDNOTNÉHO TRHU

Odstraňovanie prekážok bez toho, aby sa vypracoval regulačný rámec na ochranu verejného záujmu na úrovni EÚ, nepovedie k trvalej integrácii.

Na vytvorenie a udržanie jednotného trhu sa použil celý rad nástrojov v rôznych oblastiach politiky (vnútorný trh, hospodárska súťaž, dane a clá a ďalšie). Tieto nástroje sa musia používať efektívnejšie a koherentnejšie. Je potrebné pokračovať v nedávnych snahách týkajúcich sa uplatňovania princípov „lepšej regulácie“, najmä pri vykonávaní hodnotení vplyvu, konzultáciách so zainteresovanými stranami a hľadaní praktických riešení pre otázky súvisiace s implementáciou (napríklad praktické preventívne prístupy alebo prístupy zamerané na riešenie problémov, nástroje ako SOLVIT a podporné siete, napr. sieť európskych spotrebiteľských centier). Základ integrovaného trhu, vytvorený pre tovar, sa bude naďalej posilňovať. Existujúce právne predpisy vo všetkých sektoroch sa systematicky

preskúmajú a zrevidujú s cieľom zabezpečiť, aby splňali svoj účel a aby ich uplatňovanie nevedlo k zbytočným administratívnym nákladom alebo záťaži.

Vzhľadom na pokračujúci vývoj jednotného trhu sú potrebné nové prístupy. Takýmito prístupmi sú:

- **Väčšia orientácia na účinok a výsledky:** Kým v minulosti bolo cieľom politiky jednotného trhu odstrániť cezhraničné prekážky, a to najmä prostredníctvom regulačných prostriedkov, v budúcnosti sa bude klásť dôraz na zabezpečenie lepšieho fungovania trhov v prospech občanov, spotrebiteľov a podnikateľov s cieľom podporovať konkurenčné podnikateľské prostredie, v ktorom sa rešpektuje voľba zákazníka a existuje sociálna a environmentálna zodpovednosť. Keď trhy neprinášajú výsledky, EÚ by mala konať, a to tam, kde to bude najúčinnnejšie. Mala by byť predovšetkým schopná lepšie predvídať štrukturálne zmeny a posúdiť ich dôsledky. To si vyžaduje:
 - lepšie zhodnotenie potrieb občanov, spotrebiteľov a podnikov, nielen z ekonomického hľadiska, ale aj z hľadiska výberu a spokojnosti,
 - dôslednejšie monitorovanie fungovania a výkonnosti trhu, tak na úrovni sektorov, ako aj na úrovni celej ekonomiky, a to aj prostredníctvom špecifických preskúmaní pre jednotlivé sektory,
 - lepšie zhodnotenie sociálneho dosahu ďalšej integrácie a otvárania sektorov hospodárskej súťaži, ako aj spôsobov, akými môžu kohézne programy členských štátov a EÚ napomáhať predvídaníu zmien sprevádzajúcich ekonomickú integráciu a prispôsobovaniu sa týmto zmenám.
- **Väčšia efektívnosť:** Používať nástroje dôsledne a efektívne v Európe zloženej z 27 členských štátov nie je ľahká úloha. Komisia bude naďalej zohrávať kľúčovú úlohu strážcu zmluvy, pričom bude využívať všetky nástroje, ktoré má k dispozícii, a pôsobiť tak ako garant vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi. Pri uskutočňovaní tejto úlohy bude musieť zohľadňovať väčšiu rôznorodosť Únie skladajúcej sa z 27 členských štátov a nájsť spôsoby, ako možno stavať na osvedčených postupoch a posilniť dôveru, na ktorej sa zakladá vzájomné uznanie. Regulačné prostredie musí byť zároveň dostatočne flexibilné na to, aby držalo krok s čoraz rýchlejším tempom zmien. Z toho dôvodu je potrebné použiť rôznorodý a flexibilný súbor nástrojov. Sem patrí:
 - nájdenie správnej rovnováhy medzi harmonizáciou a vzájomným uznaním pravidiel na jednej strane a medzi uplatnením smerníc a nariadení na druhej strane, aby sa tak nástroj presne prispôbil želanému výsledku,
 - vypracovanie nástrojov, ktoré by dopĺňali právne predpisy, ako napríklad práca agentúr, usmerňovanie, výmena osvedčených postupov, samoregulácia a koregulácia,
 - zintenzívnenie úsilia o zjednodušenie a modernizáciu existujúcich pravidiel, o. i. prostredníctvom skríningu vnútroštátnych právnych

predpisov a mechanizmov spolupráce, ako napríklad tie, ktoré sú ustanovené v smernici o službách,

- proaktívne presadzovanie pravidiel hospodárskej súťaže,
 - lepšie uplatňovanie a presadzovanie práva EÚ, o. i. prostredníctvom efektívnejšieho vedenia konaní o porušení právnych predpisov a prostredníctvom podporovania mimosúdnych mechanizmov na riešenie problémov.
- **Väčšia decentralizácia a využívanie sietí:** Inštitúcie EÚ nemôžu vytvoriť efektívny jednotný trh samy. Musíme opätovne premyslieť, ako zapojiť všetkých príslušných aktérov a zvýšiť zodpovednosť za jednotný trh v členských štátoch. Toto môže zahŕňať:
 - posilnenie úlohy vnútroštátnych regulačných orgánov a zlepšenie spolupráce a prepojenia správnych, súdnych a regulačných orgánov členských štátov,
 - podporu lepšej koordinácie medzi orgánmi zodpovednými za rôzne aspekty jednotného trhu na vnútroštátnej úrovni, ako aj medzi vnútroštátnou úrovňou a úrovňou EÚ.
 - **Väčšia miera reakcie na celosvetový kontext:** Európska únia musí myslieť globálne – dobre fungujúci jednotný trh je nevyhnutný, aby Európa mohla súťažiť na celosvetovom trhu a využiť globalizáciu vo svoj prospech. Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii bol zriadený s cieľom tlmiť vplyv zmien v štruktúre svetového obchodu. Priority jednotného trhu musia byť späté s globálnou agendou, ktorá o. i. zahŕňa obchodné rokovania z Dohy a nedávne bilaterálne obchodné rokovania. Zároveň by mal:
 - rozšíriť aspekty politiky jednotného trhu prostredníctvom susedskej politiky,
 - vo väčšom rozsahu porovnávať pravidlá EÚ s praktikami nečlenských krajín EÚ,
 - vykonávať systematickejšie monitorovanie dovozných a spotrebných cien s cieľom kontrolovať, či sa výhody otvorenosti voči celosvetovým trhom prenášajú na spotrebiteľov,
 - medzinárodne podporovať intenzívnejšie celosvetové zblížovanie regulačných prostriedkov – vrátane prípadného prijatia európskych noriem – prostredníctvom medzinárodných organizácií a bilaterálnych dohôd,
 - podporovať európske orgány dohľadu a regulačné orgány súkromného hospodárstva pri prehlbovaní ich medzinárodnej spolupráce,
 - posilniť bilaterálnu regulačnú spoluprácu s hlavnými obchodnými partnermi EÚ.

- **Lepšia prístupnosť a komunikácia:** Občania, spoločnosti, miestne a regionálne orgány musia vidieť mnohé príležitosti, ktoré im jednotný trh ponúka, a musia byť schopní využiť ich. V prípade otázok alebo problémov musia dostať jasné odpovede. Je toho veľa, čo sa dá urobiť na zlepšenie komunikácie a informovanie verejnosti o príležitostiach, ktoré ponúka integrovanejšia Európa. Toto môže zahŕňať:
 - podnecovanie členských štátov a regionálnych/miestnych orgánov k vypracovaniu informačných plánov,
 - racionalizácia informačných zdrojov na tému jednotného trhu a lepšie informovanie verejnosti o ich úlohe,
 - uľahčovanie prístupu k týmto informáciám pre malé a stredné podniky formou jedného miesta,
 - umožnenie kolektívnej nápravy spotrebiteľom v prípadoch, keď náklady preyšujú prínosy na úrovni jednotlivca,
 - vykonávanie cieľených školení pre kľúčových úradníkov na vnútroštátnej úrovni,
 - opätovné zváženie úlohy zastupiteľských úradov Komisie v členských štátoch.

4. ZÁVER

Jednotný trh má zásadný význam z hľadiska otvárania príležitostí, ktoré Európanom umožnia reagovať na výzvy 21. storočia a neobmedzene využívať výhody globalizovanejšieho sveta. Nové prístupy k realizácii vízie jednotného trhu 21. storočia budú hlbšie preskúmané v nadchádzajúcich mesiacoch.

Celkové preskúmanie vnútorného trhu bude ukončené na jeseň 2007. Bude pozostávať zo zhodnotenia doterajších prínosov jednotného trhu, preskúmania toho, čo fungovalo dobre, ale aj tých oblastí a aspektov, ktoré jednotnému trhu prekážali v tom, aby občanom priniesol všetky výhody. Pri preskúmaní sa bude venovať veľký priestor tomu, čo sa musí zmeniť alebo urobiť inak s cieľom zaistiť, aby budúca politika jednotného trhu smerovala k takému využívaniu a ovplyvňovaniu globalizácie, ktoré budú občania EÚ podporovať. Preskúmanie bude podľa možnosti doplnené praktickými návrhmi, v prípade potreby legislatívnymi návrhmi. Ak toto nebude možné ihneď, naznačia sa pri preskúmaní kroky a časový plán, ktoré povedú ku konkrétnym návrhom.

Preskúmanie sa bude opierať o celý rad štúdií a analýz Komisie. Súčasťou prípravy bude preskúmanie nástrojov a pracovných metód, ktoré sa doteraz používali na budovanie jednotného trhu, s cieľom zhodnotiť ich účinnosť a zvážiť, aké zmeny by v budúcnosti mohli byť potrebné. Dôkladne preskúmajú spôsoby na zlepšenie monitorovania trhu. Pripravuje sa aj niekoľko iniciatív v oblasti práv spotrebiteľov, zdravotníckych služieb, trhov s výrobkami, práv duševného vlastníctva a orgánov pre normalizáciu. Tieto sa tvoria ako súčasť preskúmania a budú plne v súlade s víziou predloženou v tejto predbežnej správe.

Navrhnutý časový plán bol zvolený tak, aby poskytoval dostatok času na podrobné diskusie v rôznych formáciách Rady a medzi inštitúciami EÚ, aby sa mohli vyvodiť jasné politické

závery do jarného zasadnutia Európskej rady v roku 2008. Zistenia a návrhy obsiahnuté v správe a v zhodnotení sociálnej situácie by v kontexte Lisabonskej stratégie mali byť tiež začlenené do opätovného posúdenia európskych usmernení pre rast a zamestnanosť.

Jednotný trh je len prostriedok na dosiahnutie cieľa. Má každému v EÚ – jednotlivcom, spotrebiteľom a podnikom – umožniť, aby v čo najväčšej miere využili príležitosti, ktoré im otvorenejšia a integrovanejšia EÚ ponúka. Tým, že dáva Európe väčšiu silu a vplyv na svetovej scéne, je prostriedkom na podporu záujmov Európanov v ére globalizácie. Predstavuje prostriedok na riadenie ekonomického rastu a vytvorenie konkurencieschopnej, otvorenej Európy so životaschopnými trhmi a zdravými obchodnými vzťahmi, ktorá môže priniesť solidaritu, plnú zamestnanosť, univerzálny prístup k službám všeobecného záujmu, vysoký štandard v sociálnej a environmentálnej oblasti a vysokú mieru investícií do výskumu a vzdelávania ako prípravu na budúcnosť. V správe, ktorú Komisia na jeseň predloží, sa tieto ciele pretransformujú do operatívnej stratégie na vybudovanie jednotného trhu 21. storočia.

PRÍLOHA: DOTERAJŠIE PRÍNOSY JEDNOTNÉHO TRHU

Európske spoločenstvo sa už od začiatku usilovalo o jednotný trh. Prvým krokom bola colná únia v plnom rozsahu – zrušenie všetkých obchodných ciel medzi členskými štátmi – vytvorená v júli 1968.

Nadväzujúc na tieto prvé prínosy sa projekt jednotného trhu skutočne začal formou návrhu Komisie z roku 1985. Tento projekt členské štáty podporili v Jednotnom európskom akte z roku 1986, v ktorom sa stanovil 31. december 1992 ako cieľový dátum pre odstránenie vnútorných hraníc v rámci EÚ, umožňujúc tak voľný pohyb osôb, tovaru, služieb a kapitálu.

Po desiatich rokoch vypracovala Komisia podrobné hodnotenie, v ktorom sa zaoberala pokrokom dosiahnutým od otvorenia hraníc 1. januára 1993 a v ktorom ponúkla prehľad prínosov vnútorného trhu EÚ v období rokov 1992 – 2002 (SEK(2002) 1417).

Analýza ekonomického vplyvu jednotného trhu bola nedávno aktualizovaná publikáciou Generálneho riaditeľstva Komisie pre hospodárske a finančné záležitosti (European Economy Economic Papers, č. 271, január 2007). V rámci posledných prieskumov verejnej mienky Eurobarometer sa takisto zdôraznili názory a skúsenosti občanov a podnikov EÚ.

V nasledujúcom prehľade sú znázornené výhody vyplývajúce z dokončenia európskeho jednotného trhu.

(1) Život v zóne európskeho jednotného trhu – výhody pre občanov

- zvýšenie miery blahobytu o 480 € na osobu v roku 2006 v porovnaní so situáciou bez jednotného trhu, čo zodpovedá nárastu HDP na úrovni 2,2 % v období rokov 1992 – 2006,
- možnosť študovať v zahraničí, ktorú pozitívne vníma 84 % občanov EÚ. Tak mohlo 1,2 milióna mladých ľudí s pomocou programu Erasmus absolvovať časť svojho štúdia v inom členskom štáte,
- možnosť cestovať do iného členského štátu. Väčšina obyvateľov (72 %) členských štátov považuje cestovanie v rámci EÚ za ľahšie ako pred desiatimi rokmi, obzvlášť pokiaľ ide o štáty Schengenskej dohody,
- právo pracovať a žiť v zahraničí: napriek pretrvávajúcim dočasným obmedzeniam hodnotí 70 % Európanov možnosť pracovať v inom členskom štáte pozitívne. Viac ako 15 miliónov občanov EÚ sa presťahovalo do zahraničia, aby tam pracovali alebo trávili dôchodok. V mieste, kde žijú, majú aktívne a pasívne volebné právo. Migrujúci pracovníci z EÚ majú právo na rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o zamestnanie, odmeňovanie a ďalšie pracovné podmienky, ako aj o sociálne a daňové výhody. Môžu ich sprevádzať rodinní príslušníci bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť. Zavedenie európskeho preukazu zdravotného poistenia uľahčilo preplácanie zdravotnej starostlivosti počas dočasného pobytu v inom členskom štáte. Existuje viacero právnych predpisov a programov na uľahčenie mobility výskumných pracovníkov a zabezpečenie automatického uznávania diplomov v celom rade profesií, ako napr. architekti, pôrodné asistentky, lekárnici, lekári, zdravotné sestry, zubní lekári a veterinári,

- širší výber tovaru a služieb vysokej kvality: 3 zo 4 Európanov (75 %) si myslia, že možnosť uviesť na trh výrobky z iného členského štátu za rovnakých podmienok ako domáce výrobky má pozitívny vplyv. 73 % zastáva názor, že jednotný trh rozšíril paletu ponúkaných výrobkov a služieb. Zavedenie eura uľahčilo porovnávanie cien so zahraničím,
- v mnohých prípadoch nižšie ceny tovaru a potravín vďaka otvoreniu vnútroštátnych trhov a následnému zvýšeniu konkurencie. 67 % Európanov vníma zvýšenie konkurencie v takých oblastiach, ako je doprava, telekomunikácie, bankové a poisťovacie služby pozitívne. V oblasti telekomunikácií podnikla hospodárska súťaž vývoj vyspelých inovatívnych služieb a zavedenie širokopásmových sietí, ktoré sú teraz dostupné pre 85 % obyvateľstva EÚ. Ceny, ktoré si staré vnútroštátne monopoly účtovali za vnútroštátne a medzinárodné hovory, sa v rokoch 2000 až 2006 znížili v priemere o viac ako 40 %,
- kupujúci majú pri nákupoch mimo svojej krajiny plné spotrebiteľské práva. Väčšina občanov (53 %) sa domnieva, že pravidlá vnútorného trhu zvýšili ochranu spotrebiteľov v rámci EÚ. Existujú osobitné európske právne predpisy na zabezpečenie vysokých požiadaviek na bezpečnosť výrobkov, na predchádzanie zavádzajúcej reklame a nečestným zmluvným podmienkam a na boj proti nim, na definovanie práv cestujúcich v leteckej doprave alebo na otvorenie bankového účtu v inom členskom štáte,
- v dôsledku otvorenejších a konkurenčnejších pravidiel verejného obstarávania ušetrila vlády finančné prostriedky na také priority, akými sú zdravie a vzdelávanie. Napríklad ceny železničných vozidiel sa znížili o 40 %.

(2) Pôsobenie na európskom jednotnom trhu – výhody pre podniky

- jednotný trh s takmer 500 miliónmi ľudí: veľkým podnikom to umožňuje, aby profitovali z obrovských úspor z veľkosériovej výroby. Malým a stredným podnikom, ktorým predtým bránili vo vývoze náklady a rôzne ťažkosti, sa medzitým otvorili nové vývozné trhy,
- jednoduchší cezhraničný obchod v rámci EÚ: odstránenie byrokracie na hraniciach a rozšírenie eura skrátili dodacie lehoty a znížili náklady. Pred zrušením hraníc si len daňový systém vyžadoval 60 miliónov colných dokladov ročne: tie už teraz nie sú potrebné. Uplatňovanie zásady vzájomného uznávania takisto znamená, že vo väčšine prípadov, dokonca aj keď technické špecifikácie alebo iné pravidlá nie sú harmonizované, potrebujú spoločnosti len jedno povolenie – z ich vlastného členského štátu – aby mohli ponúkať výrobok alebo službu kdekoľvek v EÚ. Nástroje na riešenie problémov, akým je SOLVIT, poskytujú odpovede na možné otázky vyvstávajúce z cezhraničného obchodu,
- jednoduchšie založenie alebo kúpa podniku: siete, ako napríklad európske podporné siete pre podnikateľov, pomáhajú novým podnikateľom pri zakladaní podniku v rámci Európy. Regionálna politika EÚ zohráva priamu úlohu v rozvoji služieb zameraných na podporu podnikania pre malé a stredné podniky v oblastiach, ako napr. prístup k finančným prostriedkom, manažment a marketing. Právne predpisy EÚ týkajúce sa hospodárskej súťaže ustanovujú rovnaké podmienky v prípade fúzií a akvizícií v EÚ. Fúzie medzi európskymi

spoločnosťami registrovanými v rôznych krajinách EÚ je teraz možné tiež zjednodušiť vytvorením „európskej spoločnosti“,

- rozšírenie noriem a značiek EÚ: vďaka úsiliu o technickú harmonizáciu a práci orgánov pre normalizáciu sa môže tovar, ktorý spĺňa požadované normy, voľne pohybovať na jednotnom trhu. Spoločnosti tak získavajú prístup na trh v rámci celej EÚ, zjednodušujú sa tak postupy a znižujú náklady a zároveň je zaistená technická interoperabilita a vysoký bezpečnostný štandard,
- nové zmluvné možnosti a zdroje financovania: vďaka otvoreniu oblasti verejného obstarávania môžu teraz spoločnosti predkladať súťažné ponuky na dodávku tovaru a poskytovanie služieb pre verejných obstarávateľov v iných členských štátoch,
- malí komerční užívatelia aj veľké podniky profitovali z nižších nákladov na telekomunikácie a elektrickú energiu v tých členských štátoch, kde boli príslušné segmenty trhu otvorené hospodárskej súťaži,
- ďalšie výhody pre podniky prinesie ukončenie akčného plánu finančných služieb, ktorý bude znamenať pre podniky akejkoľvek veľkosti lacnejšie financovanie a oslobodí kótované spoločnosti od povinnosti dodržiavať 27 rozdielnych súborov vnútroštátnych pravidiel pri zaobstarávaní si finančných prostriedkov.